

תורה אור • פרשת מקץ • מאמר 16

ביאור על הנ"ל

ביאור על האמור לעיל

מוקדש לכבוד

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

אבי הרבי, רבי לוי יצחק

LikuteiTorah.com

הפרשה החסידית

[/likuteitorah.com/he/torah-ohr/mikeitz/16](https://likuteitorah.com/he/torah-ohr/mikeitz/16)

1 ביאור על הני"ל

הסבר על האמור לעיל

2 ביאור הדברים על ענין נ"ח משמאל ומזוזה מימין. הנה המצות הן מלמטה למעלה והתורה מלמעלה למטה.

ביאור לדברים בענין "נ"ח משמאל ומזוזה מימין". והנה המצוות הן מלמטה למעלה, ואילו התורה מלמעלה למטה. והיחוד שביניהם הוא כמשל העומד למעלה ורוצה להתקרב עם העומד למטה זה עולה בסולם וזה יורד עד שנפגשין זה בזה. והחיבור ביניהם הוא כמו משל לאדם העומד למעלה ורוצה להתקרב אל מי שעומד למטה: זה עולה בסולם וזה יורד, עד שהם נפגשים.

3 וביאור הענין הנה כתיב כל אשר חפץ ה' עשה. וכתיב בדבר ה' שמים נעשו.

והביאור בענין הוא: נאמר "כל אשר חפץ ה' עשה", וכן נאמר "בדבר ה' שמים נעשו".

והענין שהחומר נברא בדבר ה' והתמונה והציור באיזה אופן שנברא הוא מחפץ ה' מה רבו מעשיך ה' כולם בחכמה עשית.

הענין הוא שהחומר נברא בדבר ה', ואילו הצורה והציור, בכל אופן שבו נברא, הם מחפץ ה': "מה רבו מעשיך ה' כולם בחכמה עשית".

שבח"י החכמה היא בחי' גבורות. דהיינו התחלקות לעשות כל ציור וכל תמונה לכל הפרטים למיניהם. שבחינת החכמה היא בחינת גבורות (כוחות של ריסון והגבלה), כלומר, חלוקה שנועדה ליצור כל ציור וכל צורה, על כל הפרטים לפי מיניהם.

4 ושרש החכמה למעלה הוא בחי' בוצינא דקרדוניתא קו המדה מדוד משחת' [משחתא]. מי מדד בשעלו מים כו'. והגילוי הוא בחכמה דאצי' אור אבא ושם מה רבו מעשיך שרבו מאד פרטיים רבים.

ומקורה של החכמה למעלה הוא בבחינת בוצינא דקרדוניתא (Botzina deKardinusa [כוח המדידה]), קו המידה המודד את המידה: "מי מדד בשעלו מים" וכו'. הגילוי הוא בחכמה שבעולם האצילות, אור אבא (Abba, האב); ושם "מה רבו מעשיך", שכן פרטיהם רבים מאוד.

אך שהיו כלולים בחכמה וכמשל השכל הגשמי שתופס ומקיף הרבה ענינים בבת אחת וברגע אחת וכדי להוציא מהעלם אל הגילוי צריך לפרט בדבורים רבים ושונים בשעה ושתים.

אלא שהם כלולים בחכמה, כמו במשל השכל הגשמי, שתופס ומקיף ענינים רבים בבת אחת וברגע אחד; וכדי להוציא [אותם] מן ההעלם אל הגילוי, צריך לפרט אותם בדיבורים רבים ושונים במשך שעה או שתיים.

כך בחכמה כלולים מה רבו מעשיך בכל ציור וכל תמונה ונפרטו בע"מ [בעשרה מאמרות] שנברא העולם. אך המאמרות הן עשרה בלבד כי לא נפרט הכל בדבור רק דרך כלל ולא דרך פרט:

כך גם בחכמה כלולים "מה רבו מעשיך" בכל ציור ובכל תמונה, והם פורטו בעשרה מאמרות שבהם נברא העולם. אולם המאמרות הם עשרה בלבד, מפני שלא הכול פורט בדיבור, אלא בדרך כלל ולא בדרך פרט.

5 והטעם כי מה שנפרט בדבור הוא בכדי להיות בחי' יש כי מבחי' חכמה דאצי' לא היה יכול להיות בחי' יש ואפי' [ואפילו] מה שנתלבש בז"א שהוא בחי' הוי"ה הכל נק' בחי' א"ס דאיהו וחיוהי חד.

והטעם הוא שמה שהתפרט בדיבור [היה] כדי שתהיה בחינת יש (yesh) [מציאות בעלת קיום משל עצמה], שכן מבחינת חכמה דאצילות לא הייתה יכולה להיות בחינת יש; ואפילו מה שהתלבש בז"א, שהוא בחינת הוי', נקרא כולו בחינת אין סוף, שכן "דאיהו וחיוהי חד".

6 ולא היה יכול להיות בחי' פירוד רק במלי' דאצי' בדבר מלך שלטון. והיינו ע"י כי מלי' דאצי' נעשה עתיק דבריא וכו'.

לא תיתכן בחינת פירוד אלא במלכות דאצילות, מכוח "דבר מלך שלטון". וזה נעשה על ידי [העובדה] שמלכות דאצילות נעשית עתיק דבריא וכו'.

אך מ"מ בחי' הוי"ה מושל בבחי' מלי' להיות בטול היש וכענין וצבא השמים לך משתחווים דהיינו בחי' בטול המלאכים בכלות הנפש.

אף על פי כן, בחינת הוי' שולטת בבחינת מלכות, כדי שתהיה בחינת ביטול היש, כענין "וצבא השמים לך משתחווים" — כלומר, ביטול המלאכים, צבא השמים, בכלות הנפש.

והשמש והירח משתחווים אפי' [אפילו] בגופם שסובבים והולכים ובטול זה הוא ע"י כל אשר חפץ הוי"ה שבחי' חפץ זה מתלבש בחכמה דאצי' וחכמה דאצי' מתלבשת בחכמה דמלי' דאצי' המתלבשת בבחי' ע

והשמש והירח משתחווים אפילו בגופם, בכך שהם סובבים והולכים. ביטול זה נמשך מכוח "כל אשר חפץ הוי", שכן בחינת רצון זו מתלבשת בחכמה דאצילות, וחכמה דאצילות מתלבשת בחכמה של מלכות דאצילות, המתלבשת ב[עולמות] בריאה, יצירה ועשיה,

כי גבוה מעל גבוה שומר. וכל מה שלמטה מקבל ממה שלמעלה הימנו עד רום המעלות.

שכן "כי גבוה מעל גבוה שומר" [עליו]. וכל מה שלמטה מקבל ממה שלמעלה ממנו, עד רום המעלות.

(ואפי' [ואפילו] הפילוסופים מודים בזה רק שאין משיגים רק עשר בחי' התחתונות ח' גלגלים וגלגל היומי.

(ואפילו הפילוסופים מודים בכך, אלא שהם משיגים רק את עשר הבחינות התחתונות: שמונה גלגלים והגלגל היומי).

וע' בפרדס שער ששי ספ"ג [סוף פרק ג'] וכבר הסכימו החוקרים כו' וגלגל השכל העשירי כו' ויותר מזה אין משיגים אבל יכול להיות גם לפי דעתם שיש למעלה מהם ג"כ)

עיינו בפרדס, שער ששי, סוף פרק ג': "וכבר הסכימו החוקרים כו'", "וגלגל השכל העשירי כו'"; מעבר לכך אין הם משיגים. אך ייתכן שגם לפי דעתם יש מדרגות נוספות למעלה מהם).

רק העכו"ם [העובדי כוכבים ומזלות] אומרים מאחר שכבר נשתלשל בהעלם אחר העלם בבחי' שם אלקים המצמצם כו' מוכרח להיות נשאר כך

רק עובדי הכוכבים והמזלות אומרים, שמאחר שהדברים כבר השתלשלו בהעלם אחר העלם, בבחינת שם אלקים המצמצם וכו', הם מוכרחים להישאר כך.

אבל כי אני ידעתי (אני בחי' מלי' וכנ"י [וכנסת ישראל]) כי גדול הוי"ה ששם הוי"ה מושל על כל בחי' אלקים משא"כ פרעה אמר לא ידעתי את הוי"ה שלא ידע רק שם אלקים.

אבל "כי אני ידעתי" ("אני" היא בחינת מלכות וכנסת ישראל), "כי גדול הוי"ה", שכן שם הוי' שולט בכל בחינה של אלקים. ואילו פרעה אמר "לא ידעתי את הוי"ה", כי הכיר רק את שם אלקים.

ואמר עזב ה' את הארץ (ובאמת לא בדעת ידבר כמ"ש בתניא ח"ב [חלק ב'] שהרי נס של בריאת שמים וארץ גדול מנס של קי"ס [קריעת ים סוף] כו' ע"ש) ולכן אומרים איה אלקיהם.

והוא אמר: "עזב ה' את הארץ" (אך לאמיתו של דבר הוא מדבר בלי דעת, כפי שכתוב בתניא, חלק ב', שכן הנס שבבריאת שמים וארץ גדול מן הנס של קריעת ים סוף וכו'; עיינו שם). ולכן אומרים: "איה אלקיהם".

אבל באמת כל אשר חפץ הוי"ה עשה. שזהו ענין יחוד שם הוי"ה עם שם אלקים ויחוד קוב"ה [קודשא בריך הוא] ושכינתה שיחוד זה היינו בחי' המשכה שנמשך שם הוי"ה ומשתלב בשם אלקים להיות בטול היש כו'.

אך לאמיתו של דבר, "כל אשר חפץ הוי"ה עשה". כי זהו ענין יחוד שם הוי"ה עם שם אלקים, ויחוד הקב"ה והשכינה (הנוכחות האלוקית); ייחוד זה הוא בחינת המשכה, שבה שם הוי"ה נמשך ומשתלב בשם אלקים, כך שהיש (המציאות הנבראת) יהיה בביטול לפני ה', וכו'.

7 והנה בבחי' יחוד זה והמשכה זו יש ב' דרכים. הא' ששם הוי"ה יורד למטה לבחי' אלקים ונקי שילוב הוי"ה באלקים.

כעת, באיחוד הזה ובהמשכה זו יש שתי דרכים. הראשונה היא ששם הוי"ה יורד למטה, לבחינת אלקים; הדבר נקרא שילוב הוי"ה בתוך אלקים.

ואזי האל"ף קודם ל"י ששם אלקים מלביש את שם הוי"ה. ושם הוי"ה מלוכש בתוכו.

ואז האל"ף קודמת ליו"ד, שכן שם אלקים מלביש את שם הוי"ה, ושם הוי"ה מלוכש בתוכו.

והב' ששם אלקים עולה למעלה. ונכלל בשם הוי"ה ואזי היו"ד קודם לאל"ף כו'

והשנייה היא ששם אלקים עולה למעלה ונכלל בשם הוי"ה; ואז היו"ד קודמת לאל"ף וכו'.

והנה היתרון והמעלה הוא כששם אלקים עולה למעלה כי כשהשם של הוי"ה יורד לבחי' שם אלקים להתלבש בו הנה הוא ע"י כמה צמצומים להיות התלבשות בבחי' יש אבל כשהשם אלקים עולה ונכלל בבחי' הוי"ה ה"ז [הרי זה] עולה לבחי' אין כו':

היתרון והמעלה הם כאשר שם אלקים עולה למעלה. שכן, כאשר שם הוי"ה יורד לבחינת שם אלקים כדי להתלבש בו, הדבר נעשה באמצעות צמצומים רבים, כדי שתהיה התלבשות בבחינת יֵשׁ (yesh [מציאות נבראת]); אבל כאשר שם אלקים עולה ונכלל בבחינת הוי"ה, הוא עולה בכך לבחינת אֵין (ayin [היעדר מציאות מוגדרת]) וכו'.

8 והנה נר מצוה הוא בחי' העלאה. ותורה אור הוא בחי' המשכה וביאור הענין הוא בהקדים להבין ענין האותיות.

הנה "נר מצוה" הוא בחינת העלאה, ו"תורה אור" הוא בחינת המשכה. כדי לבאר את הענין, יש להקדים ולהבין את ענין האותיות.

והוא כי האותיות היוצאות בה' מוצאות הפה. אחה"ע מן הגרון כו'. אין המוצאות עושים ומפעילים את האותיות כמו כנור המנגן שמוציא הקול ע"י האדם המנגן שאז נולד ונתהוה הקול ונגון.

העניין הוא שהאותיות היוצאות דרך חמשת מוצאות הפה — אחה"ע, כלומר אל"ף, חי"ת, הי"א ועי"ן, מן הגרון וכו' — אינן נוצרות ומופקות על ידי המוצאות, כפי שכינור מנגן מפיק צליל כאמצעות האדם המנגן בו; אז נולדים וכאים לעולם הצליל והניגון.

אבל האותיות שבה' מוצאות הפה אינו כן אלא שהאותיות כבר היו בנפש שכל נפש מליאה אותיות ובכואם לה' מוצאות הפה הם המניעים את המוצאות ולא מתנועעים ע"י המוצאות.

אבל באותיות של חמשת מוצאות הפה אין הדבר כך: האותיות כבר היו בנפש, שכן כל נפש מלאה אותיות. כשהן מגיעות אל חמשת מוצאות הפה, הן שמניעות את המוצאות, ולא המוצאות שמניעות אותן.

9 והנה יש כמה בחי' אותיות. אותיות [אותיות] המחשבה ואותיות [ואותיות] הדבור. אותיות המחשבה בבינה ואותיות הדיבור במלי'

והנה, יש כמה בחינות של אותיות: אותיות המחשבה ואותיות הדיבור. אותיות המחשבה מצויות בבינה (הבנה), ואותיות הדיבור במלכות (ריבונות).

ובחי' דבור שלמעלי' [שלמעלה] הוא בבחי' המחשבה למטה שהוא דבור המלאכי' [המלאכים] וקרא זא"ז [זה אל זה / זה את זה] וגבוה מעל גבוה שמקבלי' [שמקבלים] דין מן דין עד רום המעלות מה שלמטה הוא בבחי' מחשבה נקי' לגבי שלמעלה בחי' דבור ובחי' מחשבה שלמעלה יותר נעלמה.

ומדרגת הדיבור שלמעלה היא בבחינת המחשבה שלמטה, וזהו דיבור המלאכים, שעליו נאמר "וקרא זא"ז" ו"גבוה מעל גבוה", שכן הם מקבלים זה מזה עד רום המעלות. מה שלמטה הוא בבחינת מחשבה נקרא, ביחס למה שלמעלה, בחינת דיבור; ובחינת המחשבה שלמעלה נעלמת יותר.

10 והנה שרש גלוי האותיות הוא בחכמה ויהי האדם לנפש חיה. בחי' חיה היא בחכמה.

שורש התגלות האותיות הוא בחכמה: "ויהי האדם לנפש חיה"; מדרגת חיה היא בחכמה.

אך אין זה רק בבחי' גלוי אבל שרשם הנעלם הוא למעלה מעלה בבחי' כתר כמ"ש בזוהר אינון כתרין עילאין כו' ונחתא כ"ף מעל כורסייא דיקריה כו'

אלא שזהו רק מצד הגילוי; שורשן הנעלם גבוה הרבה הרבה יותר, בבחינת כתר, כפי שנאמר בזוהר: "אינון כתרין עילאין" וכו', ו"ונחתא כ"ף מעל כורסייא דיקריה" וכו'.

כי מהות האותיות אינן בחי' שכל רק הם למעלה מן השכל שא"א להשיג בשכל מהות האותיות ומוצאן במבטא אב"ג שהם יוצאות מכלי השכל. רק עיקרם נלקחים מבחי' שלמעלה מהשכל

מהות האותיות אינה שכל; הן למעלה מן השכל, שכן אי אפשר להשיג בשכל את מהות האותיות ואת מקורן בהגיית א, ב, ג, אף שהן יוצאות מכלי השכל. אלא שמקורן העיקרי הוא בבחינה שלמעלה מן השכל.

והן נעשות בחי' לבוש להשכל להשכיל כל דבר בכל לשון מע' לשון.

והן נעשות לבוש לשכל, כדי להכין כל עניין בכל אחת משכעים הלשוניות.

שכל דבר שכל אינו נתפס אלא באותיות אבל אין האותיות מהות השכל ועצמותו אלא בחי' לבוש כנודע שהשכל מתלבש לפעמים באותיות אלו.

כל עניין שכלי נתפס רק באמצעות אותיות; אבל האותיות אינן מהות השכל ועצמותו, אלא לבוש, כידוע שהשכל מתלבש לעיתים באותיות אלה.

11 ולפעמים באותיות אלו. כמו דבור התוספות והר"ן [והרבינו נסים] שמלבישים כל א' השכל באותיות

אחרים ונלקחים מלמעלה מן השכל רק שאין מתגלים אלא בשכל.

ולפעמים באותיות האלה, כמו בניסוחיהם של תוספות והר"ן, שכל אחד מהם מלביש את השכל באותיות אחרות. [האותיות] באות מלמעלה מן השכל, אלא שהן מתגלות רק בתוך השכל.

והמשל בזה כח ההולדה שבמוח שנתהווה באדם אחרי היותו בן י"ג או ט' (סנהדרין רפ"ח)

והמשל לכך הוא כוח ההולדה שבמוח, שמתהווה באדם לאחר שהוא מגיע לגיל שלוש-עשרה או תשע (סנהדרין, תחילת פרק ח').

ואף שכבר הי' [היה] לו מוחין בשלימות מ"מ כח ההולדה לא נגמר עד היותו בן י"ג או ט' וגמר כח זה תלוי במאכל אשר יאכל.

ואף שכבר היו לו מוחין (כוחות שכליים) שלמים, בכל זאת כוח ההולדה לא הושלם עד שהיה בן שלוש-עשרה או תשע; והשלמת כוח זה תלויה במאכלים שהוא אוכל.

וכנודע ממה שאין מאכילין את הכה"ג [הכהן גדול] בעיוה"כ [בערב יום הכפורים] דברים שמרביי הזרע. שיש מאכלים מרבים הזרע. ויש מאכלים ממעיטים.

וכידוע מן [הדין] שאין מאכילים את הכהן הגדול בערב יום הכיפורים מאכלים שמרבים את הזרע: יש מאכלים שמרבים את הזרע, ויש מאכלים שממעטים [אותו].

12 והנה במאכלים ההם עצמן אין בהם כח ההולדה רק כשבאים להמוח. והמוח מתחזק על ידם אזי נתהווה ונגמר כח ההולדה.

כעת, במאכלים עצמם אין כוח ההולדה; הוא מופיע רק כשהם מגיעים למוח והמוח מתחזק על ידם. אז כוח ההולדה מתהווה ונשלם.

כך האותיות [האותיות] באים מלמעלה מהשכל שאינו נתפס באותיות כלל. ומ"מ כשבאים לבחי' השכל נעשה גילוי השכל ע"י אותיות.

כך גם האותיות באות מלמעלה מן השכל, [מדרגה] שאינה נתפסת כלל באותיות; ואף על פי כן, כשהן מגיעות לבחינת השכל, גילוי השכל נעשה באמצעות האותיות.

13 ולכן אמרו על מט"ט [מטטרון] שקושר כתרי' [כתרים / כתרין] לקונו מתפלותיהם של ישראל. והענין כי אותיות התפלה עולות למעלה ע"י המלאכים כנודע שכמה מלאכים ממונים בכל היכל לקבל התפלות. ואיתא בזהר שהמלאך נשיק לה.

לכן אמרו על מטטרון שהוא "קושר כתרי' לקונו" מתוך תפלותיהם של ישראל. הענין הוא שאותיות התפילה עולות למעלה באמצעות המלאכים, כידוע שבכל היכל ממונים כמה מלאכים לקבל את התפילות. ונאמר בזהר שהמלאך "נשיק לה".

14 וביאור ענין זה הוא כמו הנושק עד"מ מכניס רוחו והבלו בדבר שנושק.

ביאור ענין זה הוא כמו אדם המנשק: לשם משל, הוא מכניס את רוחו ואת הבלו בדבר שהוא מנשק.

כך המלאך מכניס רוחו והבלו באותיות התפלה להעלותם מבחי' דבור האדם לבחי' דבור המלאכי [המלאכים] שהיא בחי' מחשבי' שלמט' [שלמטה]

כך המלאך מכניס את רוחו ואת הבלו באותיות התפילה, כדי להעלות אותן ממדרגת דיבור האדם למדרגת דיבור המלאכים, שהיא מדרגת המחשבה שלמטה.

וכך עולה התפלה למעלי' [למעלה / למעלת] מעולם ועד עולם. עד עולם העליון שם הוא מט"ט [מטטרון] שעושה בחי' כתר זה. פ"י שמעלה האותיות [האותיות] עד מקורן ושרשן שהוא בכתר.

וכך התפילה עולה למעלה, מעולם לעולם, עד העולם העליון ביותר; שם נמצא מט"ט, שעושה בחינה זו של כתר. כלומר, הוא מעלה את האותיות עד למקורן ולשרשן, שהוא בכתר.

15 והיינו כדי להמשיך אותיות כי התפלה היא יהי רצון שיהי [שיהיה] המשכת רצון אחר מבתחלה שנמשך בחכ' [בחכמה] וחכמה היא בחי' דין.

וזהו כדי להמשיך אותיות, שהרי התפילה היא "יהי רצון" — שיהיה [רצונך], כלומר שתימשך בחינת רצון אחרת מן [הרצון שיהיה] בתחילה, שנמשך בחכמה; וחכמה היא בחינת דין.

וכן התורה דמחכ' [דמחכמה] נפקת מימינו אש דת למו שהיא בחי' אש וגבורות וע"פ התורה אין יסורים בלא עון. אבל בכתר שם הם רחמים פשוטים ונושא עון כו' ומשם נמשך אותיות חדשות כו'.

וכך גם התורה, שמחכמה נפקת: "מימינו אש דת למו", שהיא בחינת אש וגבורות; ועל פי התורה "אין יסורים בלא עון". אבל בכתר יש רחמים פשוטים, והוא "נושא עון" וכו'; ומשם נמשכות אותיות חדשות וכו'.

16 והנה ככל הענין הזה באותיות כך הוא בבחי' המצות כי נר מצוה. והענין שאין אור הנר מאיר אלא כשיש אור סביב האור משא"כ כשאין שם אור יכבה ולא יאיר כלל

כעת, כשם שכל הענין הזה שייך לאותיות, כך הוא גם בבחינת המצוות, שהרי "נר מצוה". הענין הוא שאור הנר מאיר רק כשיש אור סביב האור; ואילו כשאין שם אור, הוא כבה ואינו מאיר כלל.

והנה האור הוא בבחי' אותיות. כי הרי רואין שיסוד האור הוא תחת יסוד האש.

והנה, האור הוא בבחינת אותיות, שכן אנו רואים שיסוד האור נמצא מתחת ליסוד האש.

17 ואעפ"כ [ואף על פי כן] הרי יש בו דקות הרבה מיסוד האש. והטעם כי האור אע"פ [אף על פי] שהוא למטה מיסוד האש. מ"מ שרשו הוא למעלה.

ובכל זאת, יש בו דקות רבה יותר מאשר [ב] יסוד האש. הסיבה לכך היא שאף שהאור נמצא מתחת ליסוד האש, שורשו גבוה יותר.

וביאור הדבר כי הנה יעקב אמר מה נורא. ולכן מה שאומרים הגדול הגבור והנורא. נורא הוא מדתו של יעקב.

ביאור הענין: יעקב אמר "מה נורא". לכן, כשאומרים "הגדול הגבור והנורא", "נורא" היא מידתו של יעקב.

18 ולכאורה לא שייך בחי' נורא ליעקב כ"א לפחד יצחק. אלא לפי שיעקב היה הממוצע בין האבות.

לכאורה, בחינת "נורא" אינה שייכת ליעקב אלא ל"פחד יצחק". אך [אכן, היא שייכת לו], משום שיעקב היה הממוצע בין האבות.

ונודע שא"א שיחברו ב' הפכים עד שיערה רוח מלמעלה משניהם. כענין עושה שלום במרומיו כו'.

וידוע שאי אפשר לחבר שני הפכים עד שתישפך עליהם רוח מלמעלה, ממדרגה שלמעלה משניהם, כענין "עושה שלום במרומיו כו".

19 ולכן מאחר שיעקב היה המחבר לכך היה בו גילוי בחי' נורא שהוא למעלה משניהם. וכך הוא בבחי' אויר שהדקות הוא לפי שהוא בחי' ממוצע שהוא בקו האמצעי חח"ן [חכמה חסד נצח] מימין. ובג"ה [ובינה גבורה הוד] משמאל.

ולכן, מאחר שיעקב היה זה שחיבר [ביניהם], התגלתה בו בחינת "נורא", שלמעלה משניהם. וכך גם בבחינת האויר: הדקות [שלו] נובעת מכך שהוא בחינת ממוצע, הנמצא בקו האמצעי — חכמה (חוכמה), חסד (טוב לב) ונצח (ניצחון) מימין, ובינה (הבנה), גבורה (איפוק) והוד (הדר) משמאל,

20 וכדת"י [וכדעת תפארת יסוד] באמצע הוא בחי' אויר שהוא בחי' ז"א שהוא בקו הממוצע בחי' [ת"ת תפארת] ולכן נק' אויר אור יו"ד.

כתר, דעת, תפארת ויסוד נמצאים באמצע — זו בחינת אויר, שהיא בחינת ז"א, הנמצא בקו האמצעי, בחינת [תפארת]. לכן אויר נקרא אור בתוספת יו"ד.

שהיו"ד הוא בחי' העלם של האור שמוריד וממשיך להיות האור מאיר. כמו האותיות שהן בבחי' ההעלם.

היו"ד היא בחינת העלם האור, שמוריד וממשיך אותו כדי שהאור יאיר — בדומה לאותיות, שהן בבחינת העלם.

21 ובהן ועל ידן נתפס השכל ובא לידי גילוי כי א"א לכל שכל בלי אותיות כנ"ל.

ובהן ועל ידיהן נתפס השכל ומתגלה, שכן אין שכל אפשרי בלי אותיות, כפי שהוסבר לעיל.

כך האויר שהוא בבחי' העלם בו ועל ידו נתפס האור להאיר לבא לידי גילוי.

כך גם האויר, שהוא בבחינת העלם: בו ועל ידו נתפס האור, כדי להאיר [וגם] לבוא לידי גילוי.

וזהו כי נר מצוה ותורה אור. שע"י נר מצוה נעשה התורה אור כי המצוות עולות עד הכתר ששם שרש המצוות תר"ך עמודי אור עמוד שמחבר מעלה למטה.

וזהו [פירוש] "כי נר מצוה ותורה אור": על ידי "נר מצוה" נעשית התורה אור; שכן המצוות עולות עד הכתר, ששם שורש המצוות: תר"ך עמודי אור, עמוד המחבר בין מעלה למטה.

22 וכענין יעקב חבל נחלתו כשמתנועע החבל למטה כו'. וכך ע"י המצות שהן במלי עולות בכתר ונמשך משם בחי' אותיות חדשים דהיינו תוס' [תוספת] אור להיות אור התורה מאיר. כי הנה התורה נקראת משל הקדמוני.

כמו בענין יעקב חבל נחלתו: כאשר החבל נע למטה וכו'. כך, באמצעות המצוות, המצויות במלכות [ו]עולות לכתר, נמשכת משם בחינה של אותיות חדשות, כלומר תוספת אור, כדי שאור התורה יאיר. שכן התורה נקראת "משל הקדמוני".

23 וענין המשל הוא כמ"ש וידבר שלשת אלפים משל. כי הנה חכמת שלמה היא חכמה תתאה שהיא בחי' מלי דאצי.

ענין המשל הוא כפי שנאמר: "וידבר שלשת אלפים משל". חכמת שלמה היא חכמה תתאה, כלומר חכמה תחתונה, שהיא בחינת מלכות שבעולם האצילות;

והיינו בחי' מלי המאירה בבי"ע כי מלי דאצי עצמה היא רוח"ק [רוח הקודש] ונו"ה [ונצח והוד] דאצי היא בחי' נבואה ובאצילות איהו וחיוהי חד.

כלומר, בחינת המלכות כפי שהיא מאירה [בעולמות] בריאה, יצירה ועשיה. מלכות דאצילות עצמה היא רוח הקודש, ונצח והוד דאצילות הם בחינת נבואה; ובאצילות "איהו וחיוהי חד".

ולכן יש ס"ר פירושם על כל פסוק מד"ת [מדברי תורה] ונבואה. וגם משלי ושה"ש [ושיר השירים] שאמר שלמה ברוח"ק [ברוח הקודש] הן במלי דאצילות עצמה למעלה מחכמת שלמה

לכן יש שש מאות אלף פירושם לכל פסוק מדברי תורה ונבואה. גם משלי ושיר השירים, שאמר שלמה ברוח הקודש, הם במלכות דאצילות עצמה, למעלה מחכמת שלמה;

אבל מה שנתן חכמה לשלמה היא בחי' חכמה תתאה דבריאה ובחכמה זו דיבר על כל דבר מד"ת [מדברי תורה] שלשת אלפים משל

אבל החכמה ש[ה'] נתן לשלמה היא בחינת חכמה תתאה של [עולם] הבריאה, ובחכמה זו דיבר על כל ענין מדברי תורה שלושת אלפים משלים,

דהיינו רוחניות שבד"ת [שבדברי תורה] מכל הג' עולמות בי"ע (שכל מה שיש למטה יש למעלה כנודע מאתרוג שלמטה שמעורר למעלה שדוקא אתרוג ולא תפוח.

כלומר, על הרוחניות שבדברי תורה בכל שלושת העולמות בריאה, יצירה ועשיה (שהרי כל מה שיש למטה יש גם למעלה, כידוע מן האתרוג שלמטה, המעורר למעלה — דווקא אתרוג ולא תפוח.

ולקרב אל השכל הוא כמו דבר גשמי המצוייר בדמיון האדם. אך דמיון מחשבת האדם אינה פועלת כלום. אבל למעלה כי לא מחשבותי כו')
 וכדי לקרב זאת אל השכל, הדבר דומה לעצם גשמי המצטייר בדמיונו של אדם. אלא שדמיונו של אדם אינו פועל דבר, ואילו למעלה "כי לא מחשבותי כו")

שהשיג ממדרגה התחתונה דעשיה עד מדרגה הראשונה שבבריאה. וכל עולם יש בו י"ס [י' ספירות] וי' כלול מ"י עד אלף וזהו שלשת אלפים.

[זה] מה שהשיג: מן המדרגה הנמוכה ביותר שבעשיה עד למדרגה הראשונה שבבריאה. ככל עולם יש עשר ספירות, וכל [אחת מהן] כלולה מעשר, עד אלף; וזהו שלושת אלפים.

אבל באצ"י דאיהו וחיוהי חד לא השיג. אבל באמת גם התורה דאצ"י היא בחי' משל לגבי המאציל העליון ב"ה.

אבל באצילות, ש"דאיהו וחיוהי חד", הוא לא השיג. אך באמת, גם התורה דאצילות היא בחינת משל ביחס למאציל העליון ב"ה.

דאוריית' [דאורייתא] מתקשרא בקוב"ה [בקודשא בריך הוא] כמו דישראל מתקשראן באוריית' שאין להם ערך לגבי התורה אלא דמתקשראן בה.

שהרי "דאוריית' מתקשרא בקוב"ה", כשם ש"דישראל מתקשראן באוריית'", שכן אין להם ערך לעומת התורה, אלא שהם קשורים אליה.

24 וכך התורה מתקשראת בקוב"ה [בקודשא בריך הוא] כו'. וכדי שימושך ויתפשט אוא"ס [אור אין סוף] ב"ה המאציל בהתורה הוא ע"י נר מצוה שהיא בחי' אוי"ר [אור] אור י'

וכך גם התורה מתקשרת בקדוש ברוך הוא וכו'. כדי שאור אין סוף, ברוך הוא — המאציל — יימשך ויתפשט בתורה, הדבר נעשה באמצעות "נר מצוה", שהיא בחינת אוי"ר (אור), כלומר "אור" [בתוספת] יו"ד.

שהמצות הן בחי' העלאה כמו קרבנות שנעשו מן הבהמות להיות אשה ריח ניחוח.

כי המצוות הן בחינת העלאה, כמו הקרבנות שנעשו מן הבהמות כדי שיהיו "אשה ריח ניחוח".

וכן תפלין של קלף מעור הבהמות. וציצית של צמר. והרי זו בחי' העלאה מדבר גשמי להיות התכללות ברוחניות אק"ב [אשר קדשנו במצותיו]

וכן תפילין, העשויים מקלף מעור בהמות, וציצית מצמר. זו בחינת העלאה של דבר גשמי, כדי שייכלל ברוחניות של "אק"ב".

(וגם הם המשכות אך מפני שנעשות ע"י מעשה האדם בפו"מ [בפועל ממש] הרי הן העלאות שהאדם מעלה ומקשר אותן לאו"ס [לאור אין סוף] הנמשך בתוכן משא"כ התורה היא המשכה לבדה קורא בתורה שקורא וממשיך מה שכבר היה כאדם הקורא לחברו כו')

(המצוות הן גם המשכות, אך מאחר שהן נעשות באמצעות מעשה האדם בפועל, הן נחשבות העלאות: האדם מעלה אותן ומקשר אותן לאור אין סוף הנמשך לתוכן. התורה, לעומת זאת, היא המשכה בלבד: מי שקורא בתורה קורא וממשיך את מה שכבר היה, כמו אדם הקורא לחברו וכו').

וע"י העלאה זו נעשה המשכת התורה. וזהו יהא שמו הגדול מבורך כי יש שם הוי"ה בחי' מלי באמצעות העלאה זו נעשית המשכת התורה. וזהו [פירוש] "יהא שמו הגדול מבורך": שכן יש שם הוי", בחינת מלכות.

כי הוי"ה הוא ז"א ושמו של הוי"ה דהיינו הגילוי הוא במלי ושם הגדול הוא בכתר (ופעם אמרו בזוהר דהיינו בבינה והכל אי כי התגלות עתיק בבינה) דהיינו מלי דא"ק [דאדם קדמון]

הוי"ה הוא ז"א (המידות הרגשיות), ואילו "שם הוי", כלומר הגילוי, הוא במלכות; "שם הגדול" הוא בכתר (ובפעם אחרת נאמר בזוהר [שהכוונה היא] לבינה; והכול אחד, כי התגלות עתיק היא בבינה), כלומר מלכות דאדם קדמון.

ולכן אומרים מברך לעלם בלשון יחיד שהוא עולם האצ"י שהוא רה"י [רשות היחיד] דאיהו וחיוהי חד לפי ששם הגדול הוא למעלה מהאצילות ונמשך באצ"י

לכן אומרים "מברך לעלם" בלשון יחיד; הכוונה היא לעולם האצילות, שהוא רשות היחיד, כי "דאיהו וחיוהי חד". שם הגדול נמצא למעלה מאצילות ונמשך לתוכה.

וזהו הקב"ה מנענע בראשו. פי' בבחי' כתר שמנענע וממשיך למטה אך דוקא באיש"ר [באמן יהא שמיה רבא] דאגדתא כי אגדה היא בחי' חכמה שרוב סודות התורה גנוזין בה כמ"ש האריז"ל [הארי"ז זכרנו לברכה].

וזהו [פירוש] "הקב"ה מנענע בראשו": כלומר, בבחינת כתר הוא מנענע וממשיך למטה. אך הדבר נעשה דווקא באמירת "איש"ר דאגדתא", כי אגדה היא בחינת חכמה, שבה גנוזים רוב סודות התורה, כפי שכתב האריז"ל.

25 ואיש"ר [ואמן יהא שמיה רבא] אומרים בצבור שאז דוקא מנענע בכל בחי' ראשו משא"כ אחד העוסק בתורה אע"פ [אף על פי] שהקב"ה קורא ושונה כנגדו מ"מ אין המשכה זו רק בחלק נפשו אבל בצבור ממשיכים בחי' כללות כו'.

ואיש"ר נאמר בציבור, כי רק אז הוא מנענע בכל בחינות ראשו. לעומת זאת, אדם יחיד העוסק בתורה — אף שהקדוש ברוך הוא קורא ושונה כנגדו — המשכה זו מגיעה רק לחלק שבנפשו; ואילו בציבור ממשיכים את בחינת הכללות וכו'.

26 ובוה יובן ענין נ"ח משמאל ומזוזה מימין. מזוזה הוא בחי' המצות שהמזוזה היא בחי' העלא' [העלאת / העלאה].

בכך יובן ענין "נ"ח משמאל ומזוזה מימין". המזוזה היא בחינת המצוות, שכן היא בחינת העלאה.

שבית האדם וכל מה שבתוכו בטל לה' אחד שכותבין במזוזה אחד ואהבת. כי בכל לבבך הוא בחי' התפלה בלב.

שכן ביתו של האדם וכל מה שבתוכו בטלים לה', [שהוא] אחד, שהרי במזוזה כותבים "אחד" [ו] "ואהבת". "בכל לבבך" הוא בחינת התפילה שבלב.

27 ובכל נפשך היא בחי' התורה לקשר מחשבה במחשבה ודבור בדבור. ודברי אשר שמתו בפ"ך. ובכל מאדך היא המזוזה שהיא בסוף ביתו עם כל הרכוש שבתוכו.

"ובכל נפשך" היא בחינת התורה, הקושרת מחשבה במחשבה ודיבור בדיבור, וכן "ודברי אשר שמתו בפ"ך"; ו"בכל מאדך" היא המזוזה, הנמצאת בקצה ביתו, עם כל הרכוש שבתוכו.

ועי' נ"ח משמאל היא תורה אור שהיונים רצו להשכיחם תורתך ותקנו להניחה על פתח הבית מבחוץ לר"ה [לראש השנה].

ובאמצעות זאת [בא] נר חנוכה שכבד שמאל, שהוא "תורה אור", שכן היוונים כיקשו "להשכיחם תורתך"; וחכמים תיקנו להניחו בפתח הבית, מבחוץ, לכיוון רשות הרבים.

כי המלי' נק' פתח הבית שמשמש כניסה ויציאה וכך כתיב בזאת יבא אהרן אל הקדש כו'. וביציאתה לבי"ע הנה מלי' בכל משלה.

מלכות (ריבונות) נקראת פתח הבית, המשמש לכניסה וליציאה; וכך נאמר: "בזאת יבא אהרן אל הקדש" וכו'. וכשהיא יוצאת לבריאה, ליצירה ולעשיה, "מלכות בכל משלה".

וצריך להמשיך גם שם בטורי דפרודא. על הרי בתר בחי' אור התורה והיא משמאל בחי' גבורות וזה היה בזמן בית שני כו':

ויש צורך להמשיך את האור גם לשם, אל הרי הפירוד — "על הרי בתר" — את בחינת אור התורה. אור התורה הוא בצד שמאל, בבחינת גבורות (כוחות של ריסון); וכך היה בזמן בית שני וכו'.

על המהדורה

המהדורה הזאת כוללת לשון המאמר והתרגום לעברית של ימינו.

The Hebrew text of Torah Ohr: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

התרגום שלנו לעברית של ימינו, מתוך התרגום האנגלי שלנו מלשון הקודש, בלי הערות קה"ת: CC BY-NC 4.0.

המהדורה כולה: CC BY-NC 4.0. בתי כנסת, מוסדות חינוך ומפעלים ללא כוונת רווח רשאים להעתיק, להדפיס ולהפיץ אותה בחופשיות, ולבקש תרומות לכיסוי עלות ההדפסה; אסור למכור אותה לעולם. יש לציין את הוצאת קה"ת ואת <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/> ואת [likuteitorah.com](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/).

התרגום לעברית נעשה מהמהדורה האנגלית של [likuteitorah.com](https://www.likuteitorah.com) בעזרת בינה מלאכותית (openai/gpt-6-luna-pro:batch), כשלשון המאמר לצדו לבדיקה. עדיין לא עבר עריכה אנושית. כל דבר חשוב יש לבדוק מול לשון המאמר.

הרבי ביקש ללמוד את מאמרי פרשת השבוע, «הפרשה החסידית», באותו שבוע, מחולקים לשבעת ימיו (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725). להם ללמוד, וברכות הרבי: [/likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha](https://www.likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha) (Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309).

מיום חגיגי ולא מסחרי. אין כאן מכירה. אין שיוך לקה"ת, ל-Sefaria או לספריית ליובאוויטש. © [likuteitorah.com](https://www.likuteitorah.com)

מתוך [/likuteitorah.com/he/torah-ohr/mikeitz/16/](https://www.likuteitorah.com/he/torah-ohr/mikeitz/16/)

מוקדש לכבוד

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

אבי הרבי, רבי לוי יצחק